

Szakmai portfólió

Tárcák

Bezzeg Antalné virágai...

Antal Béláné minden reggel megöntözte a gyönyörű virágait. Irigykedtek is a szomszédasszonyok. Hát hogyné irigykedtek volna, amikor Antalné mind egy szál ajándékba kapta ezeket. Ráadásul az urától! Ki látott még ilyen drága embert, aki különösebb alkalom nélkül virágot visz a feleségének? Csak úgy. Van, hogy havonta, sőt, hetente! Ők nőnapra egy szál szegfűt ha kapnak, esetleg egy csokor hóvirágot. Szegfű, eh, halotti koszorúk virága. Hóvirág, eh, utcai árusok olcsó kínálata. Jólesik, persze, hogy legalább ilyenkor felköszöntik őket. De bezzeg Antalné! Bezzeg Antalné mindig szépeket, a legszebbeket, a különlegeseket, a legkülönlegesebb virágokat kapja.

Az utcára néző egyik ablakában kimondottan csak lepkeorchideákat tart, fehéreket, lilákat, halvány rózsaszíneket, ciklámeneket, sárgákat, tigrismintásokat. A másik ablakában az évszaknak megfelelő virágkülönlegességeket. A szobában, konyhában az újonnan kapott növények díszelnek, cserepesek és vágottak, az üveglakos veranda pedig kész botanikus kert. Jácintok, nárciszok, krókuszok, tulipánok, jázminok, primulák, vízifuksziák, szakállbroméliák, koszorúfutókák, buzogányvirágok, dracénák, többféle fikusz és pálma, flamingóvirág, sárga nyalókavirág, fokföldi kankalin, rózsamályva, amarillisz, szobapáfrány, csodacserje, kála, cserepes harangvirág, hortenzia, neáncsvirág, fokföldi ibolya, glóxiánia, szobarózsa, gerbera, korallvirág, ciklámen sorakozik itt az egyéb ismeretlen és kimondhatatlan nevű növényekkel együtt.

Olyan, mint a Paradicsom! – sóhajtottak fel a szomszédasszonyok, amikor kávézás közben szóba kerültek Antalné, és a virágai. És általában szóba került. „Kértem a múltkor, hogy adjon egy hajtást a buzogányvirágból, de azt mondta: nem való az neked! Még ilyent! Igen nagyra van magával!” – méltatlankodott a társaságnak egyikük. „Az Dieffenbachia, ha nem tudnád. Az a rendes neve” – oktatta ki emezt egy másik szomszédasszony. „Bánom is én, hogy hívják, de bár egy fiókat adhatott volna! De nem, ő soha senkinek! Úgy őrzi őket, mint a szeme fényét!” – lovalta bele a témába magát az előző. „Na, de szinte meg is járta, mert mesélte, hogy a múltkor egy cserép a szekrény tetején megbillent, de nem tudta kifogni, épp a szeme között kapta el. Be is volt kékülve jól a szeme alatt, épp borogatta, amikor vittem a tejet neki” – mondta kárörvendve egy harmadik. „Ez lesz a veszte, meglátjátok. A múltkor is megcsúszott a vizes padlón, miközben locsolgatta a drágalátos burjánjait. Csupa kék-zöld volt a karja az eséstől” – kapcsolódott be a beszélgetésbe egy negyedik. Néhány napja pedig a derekát fájlalta a sok virágöntözéstől, aztán hogy valamelyik növényre allergiás, mert néha nagy piros foltok lesznek az arcán tőle – vágta egymás szavába az asszonyok. „Csak azt nem értem, miért olyan szomorú mindig” – hangzott el halkán a fiatal szomszédasszonytól egy félve kimondott gondolat. „Ej, hát a kutya is jódogába vesz meg! Ha

nekem ilyen szép virágokat hozna az uram, én egész nap dalolnék, kacagnék” – harsogta egy tenyeres-talpas menyecske.

Antalné ma reggel is megöntözte a gyönyörű virágait, a tegnap kapott azáleával együtt. Irigykedtek is a szomszédasszonyok.

Előretolt Helyőrség, 2021. március

Lakótelepi idill

Egyszerre nyílt a két bejárati ajtó, egyszerre jelent meg egy-egy műanyagpapucs a küszöbön, egyszerre lebbentek a hajak a hirtelen keletkezett huzatban. A két asszony egy pillanatilag farkasszemet nézett, majd elstartolt. Váll váll mellett, vádli vádli mellett, könyök könyök mellett, nyakak előrszegezve, a kosarak szorosan a csípőkhöz igazítva. Így küzdötték végig magukat a keskeny folyósón a lépcsőház kijárata felé. Egyikük kosara jobban illatozott, mint a másiké – igaz, nem lehetett eldönteni, melyiké. Pedig nagy volt a tét, a két napos dicsőségért meg kellett küzdeni, és a cél még oly messze.

Vargáné egész délelőtt a konyhaablakból leste a megfelelő pillanatot. „Rég megszáradtak, innen is látszik, és még mindig ott lógándoznak” – mérgelődött magában. Már dél is elmúlt, amikor végre mozgást észlelt. Ő sem késlekedett, otthagyta a tűzhelyen a káposztát, amit éppen főzött, felkapta a kosarat és rohant, rohant az ajtó felé. Életbevágó, hogy ő legyen a következő, két rend csodaszép ágyneműt is vásárolt a tegnap. Feltépte az ajtót, és ekkor pillantotta meg a szomszéd Molnárnét, hogy aztán elkezdődjön a küzdelem – életre-halálra.

Futott tehát a két asszony, végig a hosszú lépcsőházi folyósón, a kanyarban Molnárné egy lépéssel lemaradt, de a lépcsőn jókora előnybe került, Vargáné ugyanis elhagyta a fél pár papucsát, de nem állt meg, kettesével ugrált lefele a lépcsőfokokon, mellé ért, majd lehagyta. Így előzgették egymást: Vargáné, Molnárné, Vargáné, Molnárné, Vargáné, Molnárné... Egy iskolából hazatérő kisgyerek utolsó pillanatban tudott csak félreugrani, szinte elsodorták, a kilencven éves Pista bácsi, aki épp a napi sétájára indult volna, szájátva bámulta őket. Már le is értek a földszintre, még egy kicsi és már ott is vannak a fél győzelmet jelentő lépcsőházi kijáratnál. Vargáné szaporán szedi a lábait, Molnárné hosszúakat lép, mindjárt kint vannak!

Még egy utolsó erőfeszítés! Ám megtorpan Molnárné, de meg Vargáné is. Emeli a lábát, de nem tud lépni Molnárné, szabadítaná ki a kezét, de nem tudja Vargáné. Beszorultak a szűk kijáraton.

„Engedj ki! Én már ’82 óta itt lakom, engem illet a köté!” – kiáltott rá Vargáné Molnárnéra. „Engedj ki te! A múlt héten kétszer is elfoglaltad, háromszor kellett újramossam a rendet. Most én vagyok a soron” – kiáltott vissza Molnárné Vargánéra. „Azt a kötelet még drága Jánosom hozta a gyárból” – így Vargáné Molnárnénak. „De az én drága Jenőm húzta oda ki” – így Molnárné Vargánénak.

Hirtelen frissen mosott, az övékéénél négyszer intenzívebb ruhaillat csapta meg az orrukát. Elképedve néztek a két nyírfa közé kifeszített szárítókötél irányába, ahol egy fiatal nő teregette vidáman a ruhákat. „Nem szégyelli magát, még a tangáit is ide teríti ki” – sápítozott Molnárné.

„Pedig csak most költözött ide, ráadásul albérletbe! Hogy képzeled?” – csuklott el Vargáné hangja. „A céda! Ne félj, megmutatjuk mi neki!” – tört fel Molnárnéból. „Saját kezemmel vágom le a kötelet!” – fogadkozott Vargáné.

És miközben a két asszony még mindig ott vergődött a lépcsőházajtó között, a szél meglobogtatta a ruhákat, illatuk belengte a lakótelepet. Egy arra járó csavargó, mélyet szippantva a levegőbe, még el is mosolyodott.

Előretolt Helyőrség, 2020. február

A szőnyegkészítő

Zefirin mester igen nagy bajban volt. Sürgette az idő, de a szövőszék még üresen állt, és ő csak bámulta a színes fonalakat, éjszakánként a pamutokkal, gyapjúkkal, selymekkel teli nagy ládáiban kutatott, anyagdarabokra horgolt mintákat, majd felfejtette őket, asztalán vég posztókat, vásznakat, gyolcsokat méricskelt, simogatott, közel hajolt hozzájuk, hátha valamit sutognak neki, megszagolta, egymáshoz igazította, majd hátrébb lépett, nézegette, végül a sarokba hajította őket. A régi terveit is elővette, némelyiket átrajzolta, de aztán tűzre vágta. Különben sem készített soha két azonos mintájú szőnyeget, büszke volt arra, hogy mindig egyedi tervezésű, kézműves termékkel tud előrukkolni.

Télen inkább a fehérekre volt igény, ezeket leginkább nemezelte – igaz, februárra már jócskán sárfoltosak lettek. Tavasszal a friss, zöld színek mentek, finom selyemből varrta az alapra a fűszálakat, nyáron a homokszín – finomabb vásznon –, a tengerszín – szintén selyemből –, az aranyló búzamezőt idéző vékonyabb szövetek, termőföldeket és erdőket mintázó szőttesek. Ősszel pedig..., hajj, őszre micsoda alkotásokkal rukkolt elő, az őszi kollekciókból került ki a legtöbb díjnyertes szőnyeget, amelyeket heteken át horgolt, szőtt, varrt, csomózott.

De most mitévő legyen? Most, amikor a neon a divat, a villogó fények, a rikító színek, tudja jól, hogy a világhoz most valami egyéb talál. Amúgy sem érnek rá az emberek egy-egy szépen kidolgozott minta részleteit felfedezni, sétálni és közben meg-megállni, gyönyörködni ilyenekben. Rohannak és türelmetlenek, akárcsak a megrendelő, akinek holnap reggelre le kell szállítania a kész szőnyeget. Különben fiatal dizájnerek lépnek a helyébe, akik új, modern anyagokból dolgoznak, gyártósorokon készítik az egyen-szőnyegeket. Legfőképpen műanyagot használnak, neki is mindig ajánlja a beszállító, mert van bőven belőle, és olcsó.

Zefirin mester leült a szövőszék elé, ujjait megropogtatta, majd nekifogott. Talán még van esély. Csak úgy kattogott a szerkezet, tekeredett a vászon, vágyakat és álmokat szőtt bele, a tavasz zsongását, a nyár bujaságát, a közelgő telet, az öröm és bánat fonálait fűzte a sorok közé, mosolyt és szomorúságot illesztett rájuk.

Kint épp eleredt az eső, amikor hajnalban levette az elkészült szőnyeget. Egyszerű, sötét alapon helyenként falevelek, sárgák és vörösek, hol több, hol kevesebb – közéjük gyermekeknek néhány gesztenyét idéző minta.

Zefirin mester igen boldog volt. Kilépett az ajtón és szétterítette, hogy reggel iskolába igyekvő kis csizmák, munkába siető kopogós cipők lépkedhessenek rajta.

Előretolt Helyőrség, 2019. október

A súly

„Hadapród úr, maga az?” – kérdezte suttogva egy hang. B. József hadapród a szokásos esti ellenőrzését tartotta, hogy mindenki megvan-e, rendben van-e minden. „Miért nem alszik?” – kérdezte szintén suttogva a 17 éves katonát. „Hetek óta nem tudok aludni. Aztán volt az a nagy vihar, még a temető kapuját is megszaggatta. Azóta, ha el is aludnék, rémálmok gyötörnek. Mikor lesz már ennek vége?” – mondta szinte nyöszörögve M. Flórián. „Nagyon nyomja a vállamat ez a...” – de nem tudta befejezni, egy bajtársa a szavába vágott: „Az nem a vihar volt!”.

„Maga sem alszik?” – kérdezte még mindig csendesén a hadnagy. „Milyen sápadt ma, Dorbai” – nézett a népfelkelőre. „Még Kövér Gyula is megfestötte” – hangzott hátulról, mire nagy kacagás tört ki. „Pedig nálunk a tábori szürke a divat” – toldotta meg egy harmadik.

Senki nem aludt. „Miért nem pihennek? S ha holnap ismét harcolni kell?” – kérdezte tettetett haraggal B. József. „Ugyan, maga sem tud aludni, tegnap éjjel is jött-ment itt, mint egy kísértet” – szólt ismét valaki. „Fodor, Csorba, Homenczi, Kovács és a többiek, mind itt vannak?” – emelte fel most már a hangját a hadapród. „Pedig én szoltam a múltkor, hogy menjünk ki” – mondta félig tréfásan, félig komolyan az előző viccmester. A társaság elkomorult. Síri csend lett. A helyzet kezdett kínos lenni. „Flórián, mi az ott magánál? Újság? Akkor olvasson fel belőle” – talált hirtelen megoldást a hadapród. A katona betűzni kezdte:

„Majd Purpriger Dezső főhadnagynak a következőket mondta: – Adja át üdvözetemet az ezred tisztikarának és legénységének, amiért ilyen bátran és vitézül viselkedtek, és az ezrednek ezt a szép hírnevét őrizték meg továbbra is!

A honvéd díszszázad felett tartott szemle után a 13-as huszárok küldöttségéhez, majd a tüzérezredek küldöttségeihez ment, azután pedig a szövetséges csapatok küldöttségeivel beszélgetett el, végül a polgári hatóságok küldöttségeit fogadta. A szemle ideje alatt a repülőgépekről virágokat szórtak a Felségre és az üdvözlésre megjelent csapatokra. A szemle közel két óráig tartott. Fél öt óra tájban ismét gépkocsikra szállott a király és kísérete, és a katonaság egetverő lelkes ovációja, a polgári közönséget véget érni nem akaró éljenzése között tovább ment Csíkszentmártonon keresztül Csíkcsekefalvára, majd onnan rövid pihenő után Kézdivásárhely felé.”

A katona felpillantott, majd B. József bólintására egyre jobban belelendülve folytatta.

„Színház. Csütörtökön este az Obsitost, Bakonyi – Kálmán hangulatos operettjét elevenítette fel a társulat jó előadásban. Ezúttal először látták egyéniségének legjobban megfelelő szerepben Antal Erzsit, ki Piroska alakjában kedvesen, pajzán, temperamentumos játékaival vérbeli szubrett minden jó tulajdonságát mutatta. Kitűnő partnerei voltak Rátkai és Endrődi.”

A hangulat oldódni látszott, a katonák csoportokba verődve beszélgetni kezdtek. „Én csak azt sajnálom, hogy a kenyértarisznyámat nem hozhattam magammal, jóféle dohány volt benne” – bólogatott szomorúan egy népfelkelő. „A Magyaros-akciót a legnagyobb titokban kellett előkészíteni, de Csíkzsögödön már az iskolás gyerekek kiabálták egymásnak az utcán: visszavesszük a Magyarost! Bár azt sem tudták, hol van az...” – hangzott el odébb. Volt, aki a kitüntetéseit magyarázta, volt, aki a Heves megyei küldöttség borát dicsérte, Palócz Kálmán miskolci cigányprímást is emlegették. Néhányan nótázni kezdtek:

A Magyaros alján sűrű ködök járnak.
Vége lesz, vége lesz nemsoká a nyárnak.
A virág elhervad a pázsit megsápad.
Megsápadok én is rózsám te utánad, elhervaszt a bánat.
Rongyos a dolmányom, hejh! hogy is ne lenne.
Három ország sarát megfeküdtem benne.

„Hat óra után indult meg az orosz gyalogság, lángokban állt a Magyaros tető, pokoli mennydörgés mindenhol. De a pusztító pergőtűz után a fedezékek romjain a támadás kemény ellenállásba ütközött. Visszavertük. A fedezékben találtam rá a legjobb katonapajtásomra, gránátszilánk érte, már nem élt” – mesélte egy vén baka, majd ő is bekapcsolódott a nótázókhoz. „Mikor szürkébe öltöztem, azon kezdtem gondolkodni, ki lesz az én útitársam, ha a harctérre kell menni. Majd lesz útitársam a kedves pajtásom, ki megássa a síromat...”

Néhányan még mindig a csatát, valamint az elmúlt napok történéseit vitatták, aztán ők is együtt énekeltek a többiekkel. „Édesanyám nem írok több levelet, puszkagolyó lőtte el a szívemet, eltemetnek az erdei gyöngyvirágok, megsiratnak a falumbeli leányok” – énekeltek közben a háttérben az ismert katonadalokat. „Addig megyek, míg a szememmel látok, míg egy sűrű erdő közepébe találóoom. Éles késem a komisz kenyérbe vágom, ha meghalok érted babám, se bánóoom” – szaggatták meg a végét, és elfacsarodott a szívük a honvágytól, bánattól. Volt, akit hosszú évek óta várt haza a családja, felesége, gyermekei, volt, aki nem tudta, mi van az otthoniakkal, élnek-e még, vagy megtartotta-e ígéretét a babája, aki hűséget ígért annak idején az állomáson. „Az élet legszebb sorába voltam” – zokogott fel hangosan egy fiatal honvéd.

A korábbi felolvasó gyorsan egy másik lapot húzott elő és fennhangon olvasni kezdte, hogy az általános elkeseredésből kirángassa bajtársait: „Vendégelőadás. A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata vendégszerepel jövő hét elején a székelyudvarhelyi Tomcsa Sándor Színházban. A Nézd, ki van itt! című produkciót hétfőn és kedden 19 órától játsszák.” A katonák elcsendesedtek, a felolvasó, mivel látta, hogy a figyelem rá összpontosul, gyorsan továbbolvasta egy szuszra, ami épp eléje került: „Hiába próbálták élőlánccal megakadályozni az úzvölgyi katonatemetőhöz kivonult magyarok, hogy Dormánfalva önkormányzata felszenteltesse a sírkertben áprilisban létrehozott román parcellát és emlékművet: felbőszült románok erőszakkal berohantak és elfoglalták a sírkertet.”

„Törjünk ki” – zúdult fel egyemberként a társaság. „Elég! Üljenek veszteg! Ez parancs!” – kiáltott rájuk a hadapród.

A katonák hallgattak, mint a sír. Majd egyikük halkán dúdolni kezdett ismét: „Én Istenem, hol fogok én meghalni. Hol fog az én piros vérem kifolyni, Erdélyország közepében lesz a sírom, édesanyám, arra kérem, ne sírjon” – költötte át hirtelen némileg az ismert nótát.

„Értem én, hadapród úr, hogyste érteném” – mondta mosolyogva a fiatal katona. Majd hozzátette: „Tudja, ha énekelnek, imádkoznak, akkor egy kicsit könnyebb. Még ez a beton se nyomja úgy a vállunkat.”

Előretolt Helyőrség, 2019. július

Emlékszoba

Ha kérhetném, ne zajongjanak, csak csendben kövessenek. A szoba egy negyedik emeleti lakásban található. Hogy lift van-e? Nincs, kérem. No, nem kell ezért távozni, még csak a kezdetén vagyunk a kultúrsétánknak. Legalább a plakettet nézzék meg. Ez az egyedüli lépcsőház, amelyben a blokkfelelős megengedte, hogy egy emléklakettet elhelyezzünk, még ha csak az egyik postaládára szerelhettük is fel. Az egyesületünk a tagságtól beszedett díjakból készítette egy helyi ezermesterrel. Azt kérdezi, hogy miért csak akkora, mint egy pénzérme? (Feszt kérdeznak!) Mert még mindig nem fizette be mindenki a tagságdíjat. De ha közelebb hajolnak, láthatják, milyen szépen bele van gravírozva az író neve. Ha mindenki megnézte, akkor talán haladhatunk is felfelé. De csak halkán, kérem, ott van a lépcsőházzabályzat, ne szemeteljenek, ne hangoskodjanak, ne trappoljanak a lépcsőn, egyáltalán, alig vegyenek levegőt, amíg felérünk. Ez egy rendes lépcsőház, nyugdíjas lakókkal, nagy szerencsénk van, hogy létrehozhattuk itt az emlékszobát, és megnyithattuk a nagyközönség előtt is, mert az író többi, egykori albérletében, ahol az évek során lakott, elzárták a tulajdonosok. Kedves uram, hallottam, hogy mit sugott a szomszédjának, higgye el, nem azért költözött évente többször is az író, mert nem tudta fizetni az albérletet. Életforma volt ez nála, mindig is szerette a változatosságot. Ha már valami állandósulni látszott, unni kezdte, igazi művészlélek volt, nyughatatlan, folyamatosan az újat kereste. Na, ezért! Menjünk.

Itt is lennénk, erre tessék, balra a második ajtó. Mindent összeszedtünk, amit lehetett, a matracot például utolsó percben tudtuk megmenteni egy másik albérletéből, ki akarta dobni a tulaj. Írónk ezen feküdt akár napokon, heteken keresztül, amikor alkotói válságban szenvedett. Itt láthatóak a konyhai kellékei, a kávéscsészéje, direkt nem mostuk ki – ő sem tette soha. Egy rezsó, amit kölcsönbe kapott, egy serpenyő, amelyben láthatóan legutóbb tojást készített. A kedvenc és egyetlen farmernadrágját is kiállítottuk, kicsit szakadt, de most úgy is ez a divat, hehe. A ruhatárából még néhány félpár zokni is ránk maradt, azokat – a látogatókra való tekintettel – az üvegtárlókban helyeztük el.

Ebben a sarokban a munkásságát próbáljuk bemutatni, látható itt az elemi osztályos bizonyítványa, jeles tanuló volt, több fogalmazás-verseny győztese, egy alkalommal szavalt is egy iskolai ünnepségen. Ugorjunk az időben vagy húsz évet, itt van a CRT monitorja, egy csavarhúzó, 8-as

facsar és harapófogó. Nem, nem szeretett barkácsolni, ezekkel nyitotta ki a borosüveget. Amúgy nagyon szép sörös- és borosüveg gyűjteménye volt, ki is állítottunk néhányat belőlük.

Ezen az asztalon a gáz-, villany- és internetszolgáltatóval folytatott levelezése tekinthető meg. A tartalmuk nagyjából ugyanaz. És itt van az a levél, amelyben értesítik, hogy második díjat nyert egy novellapályázaton. Ez amúgy az egyetlen novellája, amely fennmaradt. Tudjuk azt is, hogy az ekkor kapott pénzösszegeből vásárolta a szendvicssütőjét. Az itt kiállított az eredeti pontos mása, sajnos azt az egyik szeretője magával vitte, amikor végleg távozott az életéből. És ha már a magánéleténél tartunk, a birtokunkba jutott egyik Facebook-üzenete, amelyet egy hölgyismerőse, bizonyos Múza Rózsi bocsájtott a rendelkezésünkre, ezt ki is nyomtattuk és bekereteztettük: „Napok óta nincs kedvem írni, tőled várom az ihletet, béby! ❤️❤️❤️”. A hölgy válasza egy szelfi volt, azt nem sikerült elkérjünk, de biztosított arról, hogy annak, akit érdekel, privát üzenetben szívesen elküldi.

Végezetül, azt még fontosnak tartom elmondani, hogy nagy író lehetett volna. Benne volt a potenciál. A világirodalom nagyjai között tarthatnánk számon, akkora tehetséget kapott útravalóul születésekor. De ő nem találta a helyét a kortársai között, úgy vélte, nem értik meg. Éppen ezért – az említett novellán kívül – nem írt egy sort sem.

És itt lassan a mai kultúrsétánk véget is ért, vigyázzanak lefelé a lépcsőn, és tudják, csak halkan... Várjanak, a vastag szemüvegkeretes úr még kérdezne valamit. Hogy hol van a sírja? Nincs sírja. Még meg sem halt, kérem! Ingalanügynök lett Németben, ott hasznára vált a lakásokkal kapcsolatos itthoni tapasztalatszerzés. Kint saját háza van, családjá, úszómedencéje, autója, modern szendvicssütője. Hogy honvágya? Na, menjünk, kérem.

Előretolt Helyőrség, 2019. február

Ha már

Először csak a telefont vettem fel, mert az illetékes kilépett a mosdóba. Nem, az igazgató úr nincs bent, próbálja talán holnap – mondtam nagyon hivatalos hangon. Aztán megkértek, hogy ha már úgyis ott vagyok, segítenék a fénymásolásban. Persze, szívesen, legalább hasznossá teszem magam.

Amúgy sem szeretek csak úgy várakozni. Egyáltalán nem szeretek várakozni. Persze, jól esik megpihenni, az első tíz percben még élvezem is a nyugalmat. Aztán szépen, lassan, alattomosan befészkeli magát a türelmetlenség minden porcikámba. Előbb csak a lábammal topogok türelmetlenül. Majd az ujjaimmal dobogtatok, sőt, sóhajtozni kezdek. De persze, ez sem segít. Nem jön a várva várt személy. Ülök és ülök. Sétálok. Ismét leülök.

Így történt, hogy egyszer csak ott találtam magam a fénymásológép mellett és néztem, ahogy a lapok egymás után jönnek ki a gépből. Ezután segítettem néhány széket bevinni az ülésterembe. Mondták, ha gondolom, meglocsolhatom a virágokat, mivel senkinek sincs ideje rá. Meglocoltam. Majd átvittem néhány aktát egy másik irodába. A bizalom jelének vettem, hogy

rám bízták. Még hálások is voltak, ezért megengedték, hogy begépeljek tizenöt oldal kéziratot. Egész délelőtt akadt valami: kávéfőztem, leveleket küldtem, fogadtam néhány klienst. Várakoztam, tehát volt időm mindenre. Mondtam az ott dolgozóknak, menjenek nyugodtan ebédelni vagy haza, intézem a dolgokat. Sokat nem kellett noszogatni őket, igaz, kissé furcsán néztek rám.

Egy hét múlva már előre köszönt a kapus, nyitotta is az ajtót, amint meglátott. Őt is helyettesítettem alkalomadtán. Két hét múlva az egyik osztály vezetője jól leszidott, mert elmulasztottam kiküldeni valamilyen meghívókat. Ezért jobban igyekeztem teljesíteni. Két hónap múlva megkaptam A hónap dolgozója címet. Ez ösztönzőleg hatott rám, még több feladatot vállaltam. Év végén kineveztek aligazgatónak. Már haza sem járok. Két órára nincs amiért. Sőt, már azt is elfelejtettem, miért és mire is várakoztam annak idején. Hátha egyszer eszembe jut és elintézem azt is. Ha lesz időm.

Leveles a május, avagy amikor elloptam egy finálét

Bezzeg régen sokkal szabadabbak voltunk, még a májusok is májusabbak voltak – jutott eszembe, amint vasaltam a lányom fehér ingét és kipillantottam az ablakon. Régen selymesebb volt a fű, tisztább az ég, ragyogóbb a napsugár, hosszabbak voltak a napok, óriási a világ, és én fiatalabb voltam, mint... most. Bezzeg.

Sokáig a feledés homályában rostokolt (lehetett benne szándékosság is), de hogy múltunk minden rezdülése bennünk él, bizonyítja az is, hogy hirtelen eszembe jutott még valami, amint a vállfára akasztottam a kivasalt, többnyire csak iskolai ünnepségeken viselt inget. És e némiképp Coelho felismerés nyomán, úgy döntöttem színt vallok. Végül is az ember szembe kell nézzen egyszer csak a múlttal, és töredelmesen bevallania a hibáit, tévedéseit és sokáig rejtegetett titkait, botlásait. Mert ez talán felszabadít, ezt remélem én is, midőn elmesélem e kis történetet az életemből. És még abban is reménykedek, hogy nem okoztam túl nagy traumát az érintetteknek, vagy, ha igen, az idő gyógyír volt és majd' harminc év elteltével meg tudnak bocsájtani.

Olyan „szereplős” leánkagyermekecske voltam annak idején, ahol lehetett szavaltam és énekeltem, színelőadásokban játszottam, néptáncoltam és konferáltam, lázasan készülődtem egy-egy „fellépésre”, büszkén hajoltam meg a végén. Már harmadik osztályos voltam, amikor az egyik első osztály tanító nénije meghívott az év végi szereplésre – igaz, csak nézőként. Én mégis rettentően boldog voltam ettől, és éreztem saját fontosságomat, hogy személyre szóló meghívást kaptam egy előadásra.

Ünnepi alkalmakra tartogatott kölni és parfüm illata keveredett a kertből szedett gyöngyvirág és üzletben csomagolt virágcsokrok éremlyítő illatával, frissen vasalt, ropogós fehér ingben, rakott szoknyában, naftalinos szekrényből előkerült kiskosztümben, zöld és lila rendruhában, nyakkendőben, lakcipőben vonult be a társaság a terembe, ahol máskor repültek az ojnababák, vagy a lurkók a bakon át.

Aki korán érkezik, vagy megfelelően tud gyurakodni, az választhat helyet magának, és ahogy érkezik a kevésbé deszkurkörec nagyérdemű, kialakul magától az ülésrend: például a folyton mocorgó kistesók az első sorba, de az ajtóhoz közel foglalnak helyet, a frissen borotválkozott, vagy idő hiányában és a feleségük rosszalló tekintetétől kísérve érkező borostás apukák a komával a hátsó sorokba, a magas kontyú nők a sor szélére, a második sorba pedig beülhetnek a dauerolt hajúak, mert az ilyen frizurákon jobb esetben úgyis át lehet látni. Én két, igencsak testes, de mosolygó szemű nagynéni között kaptam helyet a „kényelmes” tornapadokból kialakított nézőtér harmadik sorában. De nem panaszkodhattam, mert a horkoló nagybácsik jó két sorral mögöttem ültek le.

Sorra hangzottak el az általam már többnyire ismert gyerekversek, énekek, szinte felszisszentem, amikor valaki eltévesztette a rímet, súgni szerettem volna, ha elfelejtette a szakaszt, de aztán elnézően mosolyogtam, hisz még csak elsősök. Bólogattam és lelkesen tapsoltam egy-egy szép szavalat elhangzása után. Ha van olyan, hogy hálás közönség, akkor én ott az voltam.

A műsor végén pedig, mintegy csúcspontként, felhangzott a szívemnek oly kedves dal, amelyet én is többször énekeltem szereplések alkalmával: Leveles a május, virágos a rét....

Tátogott a sok kicsi száj, szipogott a sok édesanya, nagynéni, de még a férfiak is. Én pedig behunytam a szemem, láttam magam, ahogy kirándulok erdőkön-mezőkön, a suhogó fákat, a rétek hullámozó virágtengerét, a kéklő búzavirág koszorút, azt, ahogy ránk ragyog az ég, és hogy sej, a május csodaszép! De ekkor a dalban is felbukkanó tarka szárnyú kis bogár döngicsélve felém szállt, egyenesen a szemembe, amit gyorsan megsúroltam és kinyitottam...

Szúrós szemű nagynénik, szigorú tekintetű nagybácsik, megdöbbszent édesanyák, kínosan mosolygó édesapák, a dal közepén szájukat nyitva felejtő gyermeksereg, kuncogó keresztszülők és rémült tanító néni – bizony ezt láttam, midőn kinyitottam a szemem. És hallottam is. Mégpedig azt, hogy teljes hangerővel, egyedül éneklek a dalt.

Hogy mi a tanulság, még mindig nem tudom

Amint megpillantottam, rögtön beleszerettem. Álmodni sem lehetett szebbet, megfelelőbbet. Azt hiszem, ezt leginkább csak a lányok érthetik (bocs, fiúk). Egyszerűen tökéletes volt.

Hogy ki volt az alkotója, nem tudni, de látszott, hogy nagy szeretettel készíthette, talán hajnalokig öltögette nagy gonddal, minden részletre odafigyelve, hová kerüljön a finom csipkebetét, mit takarjon és mit emeljen ki, hogy mégis sejtelmes legyen.

Szóval, megtaláltam a tökéletes ruhát a megyebálra, az év legfontosabb eseményére, amelyről aztán még hónapokig beszéltek a főúri szalonokban. Egyáltalán nem mindegy tehát, hogy egy ilyen rangos estélyen egy hölgy miben prezentálja magát, minden apró részletre pontosan oda kell figyelni. Nem feltétlenül a férfiak gyönyörködtetésére, hanem a vénkisasszonyok sárga irigységét, sőt, megpukkadását is előidézendő. Meg a többiekét is, akik már hónapokkal korábban lefoglaltak maguknak egy-egy kiváló szabót, busásan megfizetve, hogy csak az ő göncükkel foglalkozzon,

vagy megrendelték külföldről a ruhájukat. Talán csak én rohangáltam szabótól szabóig, üzlettől üzletig kétségbeesetten az utolsó héten, amikor végre megláttam egy kirakatban. Késésben voltam már a szupéről, ezért másnapra halasztottam a vásárlást. Éjjel azonban láttam álmomban, ahogy a ruhában táncolok, G. herceg pedig lágyan átkarol.

Másnap este a bálon G. herceg valóban átkarolt, de a valósággá vált álom nem volt tökéletes. A bolt tulajdonosa ugyanis hosszú tengeri útra kelt, érkezése csak hónapok múlva volt várható. Szégyenszemre egy vacak rongyban kellett megjelenjek, azt is keresztanyám adta kölcsön. De amint kinyitott a bolt, rögtön megvettem a kiszemelt ruhát. Külön szekrénybe helyeztettem, hetente ellenőriztem, hogy a szobalány rendesen cseréli-e mellette a molyoknak egyáltalán nem kedves levendulát. Jövőre is lesz megyebál!

A következő évben azonban csúnya betegség döntött ágynak, nem mehettem a megyebálra. Rá egy évre ott voltam ugyan, de mivel kifogytam a ruhából, ismét keresztanyám segített ki. Esztendőre rá – kitalálhatják –, pattant szét rajtam, kihíztam. Egyszer szinte sikerült benne elmenni, de az utolsó percekben indulás előtt szeretett unokahúgom megölelgetett. Sajnos a fürtös hajú anygalkának jó étvágya van, így a kezéről a ruhámra került zsír-, csokoládé-, feketeribizli- és céklafoltra hirtelen nem volt megoldás. Makacs foltok ezek – bólogathatnak a tapasztalt háziasszonyok – de én még makacsabb vagyok, később kivettem a ruhából ezeket, noha már (ismét) rég túl voltunk a megyebálon.

Így teltek az évek. G. herceg is elhidegült tőlem. De ma nagy estélyt rendeztem, a legmagasabb körökből hívtam vendégeket! Néhányan halaszthatatlan elfoglaltságaik miatt visszamondták a meghívást, de a többiek bizton ígérték, hogy eljönnek. Ugyan a lakáj nemrég jelentette, hogy a nagy havazás miatt elakadtak a hintók, de az én reményem nem koppant össze – mint a vendégeknek készített szuflé – hogy egyszer csak begördülnek a kocsik a kastély elé valamikor. A ruha (tudják, a Ruha!) közben divatjamúlt lett, így átalakíttattam. Ez van rajtam most, amint várom a vendégeket, kihűlt libasült és fonnyadó rukkolasaláta, na meg egy pohár bor mellett.

L-nek. Ki másnak?

Szándékosan a hátsó sorban keresett helyet magának, amikor – kis kopogós cipőjében, amelyet csak ünnepi alkalmakra húzott fel – lihegve megérkezett. Naftalin szaggal keveredett avas kölni illata lebegett utána.

A beszélgetés már elkezdődött, az est házigazdája éppen a meghívott életrajzi adatait sorolta fel. Majd valamilyen általános kérdéssel indított. A meghívott, költő, világutazó sok-sok éve nem járt ezen a vidéken, mesélni valója bőven akadt – hajóútjairól, egy őserdei törzsnél töltött éveiről, sivatagi kalandjairól, de gyermekkorá néhány vicces pillanatát is felidézte. A moderátor hiába próbálta az általa elképzelt mederbe terelni a beszélgetés folyamatát, a meghívott, költő, világutazó csak csapongott, és hihetlenebbnél hihetlenebb, ámde valós történetekkel kápráztatta el a közönséget.

Mindig is igazi bohém volt – mosolyodott el az előbb említett, kis kopogós cipőjű nő, majd kinyitotta a bejáratnál megvásárolt könyvet. Hirtelen forogni kezdett vele a terem, épphogy repülősoért nem kiáltott, mert a szerző így ajánlotta a könyvét: „L-nek. Ki másnak?”

Jó úton jár az az olvasó, aki azt feltételezi, hogy ennek a kis kopogós cipőjű, naftalin szaggal keveredett avas kölni illatot árasztó hölgynek valamilyen köze lehet ehhez az L betűhöz, és a meghívottköltővilágutazóhoz. Valamikor ugyanis Lilinek szólította őt az akkor még fiatal költő.

Lilink remegve lapozott bele a kötetbe, de minduntalan visszafordított az ajánláshoz. Ó, hát így varródik el ez a szál az életében, ilyen szép mintázat rajzolódik ki végül. Pedig mennyi álmatlan éjszaka, vágy, telesírt párna, aggodás, kétségbeesés, düh és ismételt fellángolás, és igen, öröm is fűződik ehhez a viharos kapcsolathoz. Hogy aztán Ő egyik napról a másikra eltűnjön, éveken keresztül csavarogjon a nagyvilágban, és közben írja a remek költeményeit. Annyi év eltelt, Istenem, annyi év, és most itt van teljes valójában. De mindvégig gondolt rá, rá, Lilire, vitte az együttlétük emlékét a hajóútjaira, az őserdőbe, a sivatagba!

Idáig jutott gondolataiban a kis kopogós cipőjű, naftalin szaggal stb. nő, amikor az előtte ülő, festett hajú, ezüstróka prémet viselő felszisszent. Laurának hívták.

De volt még a teremben egy Lola, egy Lukrécia, Lujza, Lea, Liza, Lina, Lizelotte, egy Letícia, mellette Lavínia, a legszélén Léda, de még egy Leopold is, és néhány Ludovika.

Ott ültek, némelyikük pirulva hallgatta, amint a meghívott, költő, világutazó felolvasta egyik-másik szerelmes, vagy pajzán versét. Aztán meg volt olyan is, aki némi elégtételt érezve simított végig az ajánláson. És olyan is, aki csak egyszerűen biccentett. Végül is ez járt neki. Legalább ennyi.

Sztanyiszláv most már örökre elfoglalt

Sztanyiszlávnak hirtelen sok dolga akadt. Nem mintha korábban csak lopta volna a napot, lógatta volna a lábát, ült volna a babérjain, szóval nem lebzsejt, nem henyélt, nem lustálkodott. Sőt, éjt nappallá téve dolgozott, a levéltárakat bújta, lexikonokat lapozott fel, tanult és olvasott heteken, hónapokon, éveken keresztül.

S hogy a sok tudományt és a fejében összeállt következtetéseket ne tartsa magában, arra is rávetemedett, hogy írni kezdjen. És csak írt és írt, magát írta bele minden egyes mondatba, szóba, betűbe, sercegett a tolla a papíron. Így telt el a tél, a tavasz, a nyár és az ősz, majd ismét egy tél. Tavasszal letette a tollat, megborotválkozott, levágta hosszúra nőtt haját, leporolta egyetlen zakóját és elindult.

Útja, hova máshová, az első kiadóhoz vezetett. Szó nélkül letette a kiadó igazgatója elé a mintegy ötven füzetnyi írományt, az belelapozott, bólintott. Ezzel meg is egyeztek.

A könyv megjelent, hosszú sor kanyargózott a könyvesboltok előtt érte. Recenziók jelentek meg róla, interjúk készültek a szerzővel, aki író-olvasó találkozókra felolvasóestekre rohagált.

A legtöbb kritikus azt emelte ki, annak köszönheti a nagy sikert a kötet, hogy amellet, hogy tudományos szempontból feddhetetlen és hogy különleges húrokat penget meg a mondanivalója, a legnagyobb erénye, hogy saját magát írta bele Sztanyiszláv. „Ez kell a ma emberének, hogy visszatáljon önmagához, mert egy őszinte emberi hang képes megváltani a világot – mindenkinek a saját, kicsiny világát. Üljön ott Sztanyiszláv tehát minden könyvespolcon, éjjeliszekrényen, forgassa őt fiatal és agg, legyen társa az utazóknak, segítsége a tanulni vágyóknak, vigasza a szomorúaknak, öröme a csodára váróknak” – hogy csak az egyik kritikából idézzünk.

Nos, így történt, hogy Sztanyiszlávnak hirtelen sok dolga akadt. Esténként egy-egy magányos nő ölében, reggelenként bűdös buszokon utazó diákok kezében, napközben tóparton vagy lugasban heverésző naplopók nyugágyában, éjszakánként szigorú professzorok íróasztalán ücsörgött. De még ha csak ült volna, legtöbbször beszélgetnie is kellett az olvasókkal, vagy tanácsot adnia, szerelmi bánatra gyógyírt, pénzügyi tranzakciókhoz számításokat. Nem csak az élet nagy dolgait illetően osztogatta bölcsességeit, hanem, hogy például kell-e még só a lecsóba, amit a háziasszony olvasás közben kavargatott. Szerette is egy ideig, kötelességtudóan ott volt mindenhol, ahol fellapozták. Igaz, voltak lakások, ahol jó néhány évet is eltöltött – más szerzők és könyvek társaságában – mert az olvasó egyszer csak letette, hogy majd valamikor...

Sztanyiszláv egy idő után visszatért volna alkotói magányába, unta már a magasröptű eszmefuttatásokat, de a pletykákat is, a hálószoatitkokat, amelyeket akarva-akaratlanul látott, hallott. De nem tehetette, a kötelesség az kötelesség.

Csak akkor panaszkodott némi hátfájásra, amikor az asztal lábát támasztották ki vele.

Majd

Majd, ha minden könyvet szépen bedobozoltam, majd, ha a kávékészletet becsomagoltam, majd, ha a ruhákat kiválogattam, majd, ha a hűtőt leolvasztottam, majd, ha a függönyt leszedtem, majd, ha a lámpát leszereltem, majd, ha a szőnyeget kimosattam, majd, ha a játékokat elpakoltam, majd, ha mindent szépen letöröltem, majd, ha a lakást kimeszeltem, majd, ha az ablakokat megpucoltam, majd, ha minden dobozt átvittem, majd, ha jól összecsomóztam a zsák száját, majd, ha aztán ki is bontottam, majd, ha a képet a falra felszegeztem, majd, ha a költöztetőket kifizettem, majd, ha a mosógépet beüzemeltem, majd, ha a ruhákat kitergettem, majd, ha Pascalt, a halat megettettem, majd, ha a kávéfőzőt (a csészéket melyik dobozba is tettem?), majd, ha a cikket megírtam, majd, ha a zokni párját megtaláltam, majd, ha a függönyt feltettem, majd, ha az ebédet megfőztem, majd, ha az abroszt kiráztam, majd, ha az ágyneműt kivasaltam, majd, ha az internetet bekötöttem, majd, ha a virágokat elültettem, majd ha...

Akkor majd elkezdhetjük a rendes életünket, akkor majd lesz időnk mindenre, akkor majd a bodzalevet is leszűröm, az epret befőzöm, lesz szőlő és lágy kenyér, új bicikli, heti zsebpénz, kirándulás, sőt nyaralás, parkban sétálás és társasjátékozás, biciklizés a domboldalra, virágot szedünk nagy csokorba, akkor majd sokkal szebben lebbenti meg a szél a hajunkat, melegebben

süt ránk a nap, hull ránk a hó, nem szenvedünk semmiben hiányt, reggel vidáman ébredünk, este boldogan térünk nyugovóra, pohár bor mellett olvasunk vasárnap délután, barátok érkeznek látogatóba.

Költözés után majd minden szép és jó lesz. Talán akkor már tényleg megtanulok zongorázni is. Akkor majd, na, majd akkor!

M. néni ajándéka

Néha eszembe jut. Látom magam előtt, ahogy elnyűtt, már-már foszladozó selyempongyolájában kétnaponta megjelenik a konyhaajtóban, feje kendővel átkötve, amely alól kilóg ritkuló, festett, vöröses-feketés haja. Karjában vagy a vállán a fekete macska (neve a múlt homályába veszett).

Egy nagy, régi házban kaptunk albérletet első éven Kolozsváron. A tulajdonosok a ház első felében laktak, mi, hárman a hátsó felében. A vadregényes kertből egy ingadozó lépcsőn lehetett feljutni az úgynevezett lakosztályba, ahol az öreg bútorok jellegzetes, enyhe dohos szaga terjengett. A fürdőszobán keresztül vezetett az út a konyhába, amelyet télen bajosan lehetett kifűteni, nem is kínlódtunk hát vele, nagykabátban sütöttük a húst, kacagtuk, ha reggelre ismét belefagyott a pohárba a víz.

Mindezek ellenére, mi mégis szerettünk itt lakni. Főleg, hogy nagy élet bontakozott ki aztán – gyakran és szívesen látogattak meg barátok, évfolyamtársak, én két nagy lábosban főztem az estebédet, jutott mindig mindenkinek. Egy akkoriban virágkorát élő, legendás szórakozóhely épp egy utcával lejjebb volt, többször előfordult, hogy hajnalban megfáradt ismerősök kopogtak be, hadd pihenjenek addig, amíg az első buszok elindulnak. Tudták már, ha netán zárva volt a nagykapu, hogy hány lépésből lehet felkapaszkodni rá, hogy aztán könnyen átugorjanak rajta.

De térjünk vissza a konyhába. Innen nyílt a kamra, a kamrán túl pedig a háziak titokzatos birodalma. Úgy a ház, mint a benne lakók egy letűnt kor lenyomatai voltak.

Egyszer jártam csak a „másik” részen, az előtérből – borkánok és üres üvegek között áthaladva – nyílt egy hatalmas szoba. A súlyos, megkopott függönyök beárnyékolták a helyiséget, halomban álltak a könyvek a földön, kanapén. Büszkén mutatták meg a tölgyfa íróasztalon díszdobozba elhelyezett töltőtollat, amelyet még a házibácsi ügyvédbojtár korában vásárolt magának az első fizetéséből. Mint általában, most is operát hallgattak.

A házinéni pedig mesélt, mesélt régmúlt bálokról, színházi előadásokról, a valamikori kolozsvári életről. Majd kiült a lépcsőre és száradó rózsabokrait nézve megivott pár pohár vodkát. Másnap aztán, vállán a fekete macskával (még mindig nem ugrik be a neve), fejfájásra panaszkodva, a kamrán keresztülcsoszogva, megjelent a konyhánkban, feje kendővel átkötve, a huzat enyhén meglobogtatta ritkuló haját.

Néha eszembe jut. Például most is, amikor a könyvespolcra leveszem azt az egérrágta Homérosz-kötetet, amelyet tőle kaptam ajándékba.

Cserebere

Zsúfolásig megtelt a kultúrotthon, ketten is ültek egy széken. A később érkezők a fal mellett sorakoztak. A falu krémje, szépen kiöltözve, az első sorban foglalt helyet, középen a polgármesterrel. Az előadót, bizonyos X urat, már megelőzte a híre, a szomszédos falvak lakói csodadoktorként emlegették, noha nem volt orvos. Rendkívüli önismereti tréninget tart – mondták és furcsán mosolyogtak hozzá.

Végre ide is sikerült elhívni, igaz, nem kis erőfeszítések árán. Pontban nyolc órakor egy kifogástalan kinézetű úriember lépett a színpadra. „Jó estét kívánok, X vagyok!” – mutatkozott be, nagy taps csendült fel. A fejével biccentett, mire két helybéli fiatalember egy óriási dobozt hozott be a színpadra, egy másik üreset pedig az ajtó mellé helyeztek el.

„Köszönöm!” – villantotta meg tökéletes fogsorát az előadó, majd rögtön belevágott. „Mindannyiunknak vannak vágyai, néha elérhetetlennek tűnő kívánságai, álmai. Ilyen az emberi természet. És ez jó, hisz ez viszi előre a világot. Mert minden dolog kiindulópontja az ember. Éppen ezért, ha nem vagyunk megbékélve önmagunkkal, akkor a világgal sem. Ha nem vagyunk megelégedve önmagunkkal, akkor az megkeseríti a mindennapjainkat. Van, aki magasabb szeretne lenni, van, ki alacsonyabb, szebb arcbrőről, fehérebb fogakról, nagyobb mellekről, kisebb fenékről, izmosabb hasról álmodik. Tudom, hihetetlennek tűnik, de mindez most valóra válhat! Ön például mit szeret a legjobban magában?” – szegezte hirtelen a kérdést K-nének, aki pironkodva nézett körbe. „Hm, talán a mosolyomat” – válaszolta halkán és el is mosolyodott. „Erre valóban büszke lehet, gyönyörű a mosolya. És mi az, amit nem szeret, amit, úgymond, kicserélné magán?” – tette fel az újabb kérdést X úr.

„A fájós derekamat cserélném ki egy jobbra, vékonyabbra” – válaszolta most már bátran K-né. Néhányan bólogattak, hogy azt ők is, mások egyéb dolgokat emlegettek. „Akkor jöjjön, biztos találunk itt egy szép, sudár derekat” – nyújtotta a kezét az előadó és felsegítette a nőt a színpadra. Egy kicsit turkált a dobozban, majd átnyújtotta neki a kívánt darabot. K-né örömtől sugárzó arccal tért vissza a helyére.

„Tessék, ki szeretne még kicserélni bármit is? Ne szégyelljék, mindenki szeretne változtatni magán valamit. Jöjjenek, vigyék, vegyék ki bátran, amit akarnak. Nem csalás, nem ámítás!”

Néhányan bátortalanul a színpad felé indultak, a következő percben a tömeg megrohamozta a dobozt, egymás után szedték ki, végül már egymás kezéből tépték ki a formásabb lábakat, sugárzó tekinteteket, dúsabb haját stb.

Amikor már mindenki megkaparintott magának valamit, ismét megszólalt az előadó. „Köszönöm, hogy itt voltak, viseljék boldogan és megelégedéssel ezeket! Ja, és még valami” – tette hozzá, mintha csak mellesleg. „Távozáskor, kérném, hogy az ajtónál levő dobozba mindenki tegye bele azt, amit a legjobban szeret magában. Valamit valamiért, nem?” – kacagott. A teremben néma csend lett. „Ön, kedves hölgyem, például a mosolyát. Hisz az előbb mondta, hogy azt szereti a legjobban. Csalni nem ér, láttam, hogy a szeplős vállát akarta beletenni. Ön, uram, a délceg tartását

tegye bele, amiről már messziről felismerik a fehérnépek. Mindenki szép sorjában. Igyekezzenek, még jelenésem van egy másik helyszínen is” – vált fenyegetőre a hangja.

„Csaló!” – harsant fel az egyik falubeli, amint felocsúdott a meglepetésből. „Csaló!” – zúgta a falu népe. „A cubákjaimat nem adom!” – visította egy asszony. „Fogjátok meg, kapjuk el!” – kiáltotta valaki és a tömeg megindult az előadó felé. Ő elegánsan meghajolt, majd gyorsan eltűnt a függöny mögött.

„Mocskos gazember! Sátánfajzat!” – fújtattak lihegve később az emberek, miután tűvé tették az egész kultúrházat, de mintha csak a föld nyelte volna el, nem találták X urat.

Egy darabig még keresték, szitkozódtak, az újonnan szerzett „kincseket” elhajigálták, majd lassan szétszéledt a tömeg. Egy öregasszony titokban boldogan simította meg ráncos arcát, K-nének már nem is fájt a dereka, azt se bánta, ha már nem olyan vékony, mint tizenévekkel ezelőtt, a délceg tartású férfi még jobban kihúzta magát. Így vonult mindenki haza, magával elégedetten.

X úr pedig még visszanézett a falura a dombról, ahová menekülés közben felkapaszkodott, és örvendett az újabb sikeres estének.

Albérlet igényeseknek

Kínál

Kiadó földszinti garzonlakás szép kilátással (a város szélén).

Egy olyan csendes, gyermektelen, józan életű albérlőt keresek, akinek rendes munkahelye van, a számlákat idejében befizeti, este nyolc órára legkésőbb otthon van, káros szenvedélyei nincsenek. Rokont, barátot, ismerőst, netán szeretőt felhozni tilos!!! Kisállatot tartani is tilos! (még hal sem jöhet szóba). Tilos továbbá szeget ütni a falba, fél óránál tovább sütni-főzni, hangosan zenét hallgatni, a villanyt éjszaka felkapcsolva hagyni, a lakásban járkálni, az ajtót csapkodni, legyet lecsapni, fürdéskor a vizet zubogtatni. Ezek betartását időközönként, hirtelen látogatások alkalmával ellenőrzöm.

A lakást felújítottam és korszerűen berendeztem. Még 1986-ban. Éppen ezért, a bútorokra és a parkettára kéretik külön vigyázni, kétnaponta speciális szerrel áttörölgetni. A kanapét nem szabad használni! A szekrényekben a téli ruháimat szoktam tárolni.

Klasszikus nyílászárók vannak – már a múzeum is többször meg akarta vásárolni – , újrafestést igényelnek, de a mellettük tátongó lyukakat nem szabad bevakolni, hogy mindig szellőzzön a lakás. A fűtőtesteket helytakarékosság miatt levágattam, de egy hőfűtéssel hamar ki lehet fűteni a szobát. A csapok csepegnek, ha így nem felel meg a bérlőnek, kicserélheti – a saját költségére persze. A lakásban nemrég cseréltem ki négy darab villanykörtét, ezeket felszámítom. Amennyiben rongálás történik – megkarcolódik a fal, leesik a csempe, kitörik a székláb – a lakó köteles kijavítani és a tönkrement darab teljes árát kifizetni.

A havi lakbér az átlagfizetés kétszerese, és hat hónapra előre kell fizetni. Ugyanakkor beköltözéskor három havi kauciót kérek. Szerződést nem kötök.

Ugyanitt: pityókapergetőt keresek és ló eladó. Nagyon csendes, lábait jól adja. Csak az hívjon, akit érdekel.

Keres

Becsületes, komoly fiatalember kiadó, bútorozatlan garzont keres elérhető áron, szerződéssel, azonnali beköltözéssel. Ugyanitt: pityókapergető eladó.

Varázs

A karmester magasba emelte a pálcáját, a teremben levő halk zszibongás elcsitult, minden szem rászégeződött, a zenekar feszülten figyelt. Eljött tehát a pillanat, amire hetek, hónapok, évek óta készült.

„Semmirekellő gyermek, csak lopja a napot, állandóan mereng, a fellegekben jár. Mi lesz így belőle? Tanulna valamilyen becsületes szakmát, hogy szegény szüleit majd segíteni tudja. Az élet nem habostorta, meg kell élni valamiből”– hallotta az évek során számtalanszor. Szüleinek ajánlották, hogy taníttassák ki, legyen például szabó, varga, molnár, takács, juhász, szűcs, lakatos, fazekas, kádár, bognár, halász, mészáros, borbély, kocsis, vagy bármi más. Valami olyan szakmát válasszanak, ami hasznára van az emberiségnek.

Édesanyja ilyenkor magához húzta, édesapja csak mosolygott az efféle jó tanácsokon. A leckét ugyan mindig kikérdezték, de délutánonként hagyták cincogni a nagyapja hegedűjén, amelyet egyik nyáron talált a padláson. Később aztán, amíg a pajtásai az erdőben, réteken barangoltak, csúzlival ablakot céloztak, lányoknak udvaroltak vagy a bálban duhajkodtak, ő csak gyakorolt és gyakorolt, ekkor már több hangszeren is játszott.

A közönség lélegzetvisszafojtva vár, keze még mindig a magasban, látja magát, ahogy a fűtetlen padlásszobában dolgozik éjjelente, újra és újra átírja a kottát. Aztán amikor hajnal felé kimerülten az asztalra borul, különös ritmusra figyel fel – amelyet gyomra korgása szakít meg néha – és csak hallgatja, amint a padlóra imitt-amott letett edényekbe koppannak az esőcseppek. Gyorsan lekottázza.

A zenekar feszülten figyel. A karmesteri pálca belehasít a csendbe, a muzsika felcsendül és száll, száll, fel a fellegekig, magasba emelve Szabó, Varga, Molnár, Takács, Juhász, Szűcs, Lakatos, Fazekas, Kádár, Bognár, Halász, Mészáros, Borbély, Kocsis, vagy bárki más lelkét.

A tehetség

Klárka másodév közepén volt kénytelen otthagyni a műzsaképző főiskolát. Pedig igen ígéretes jövő elé nézett.

Jelesre vizsgázott például a Szép pillantás, az Ihlethozás alapfokon, a Költő, író, festő, zenész furcsaságainak felismerése, valamint a Bájmosoly nevű tantárgyakból is. Volt olyan alkotó, aki már hozzá címezte a művét. És ez nagy szó volt, mert egy elsőéves hallgatóval ritkán esik meg ilyesmi. Másodéven már költőversenyekre hívták, és noha ő még csak úgynevezett alapműzsa volt, több költő is őt jelölte meg, amikor választani kellett a jelenlevők közül. Festők üzentek érte alkalomadtán, zeneszerzők hallgatták, amint mindenféle csacsкасágokat mesélt nekik.

A rohamosan felfelé ívelő karriert aztán egy csapásra kettétörte apja rövid, ellentmondást nem tűrő üzenete: „Azonnal gyere haza, itthon van szükség rád, a családot nem hagyhatod most cserben!”

Sírva hagyta ott a főiskolát, a nagyvárost, hazatért a poros kisvárosba, ahol apjának villamossági és barkács szaküzlete volt. Ez egyfajta családi vállalkozásként működött, apja nem engedhette meg magának, hogy elárúsítót alkalmazzon, és mivel jócskán benne járt már a korban, nem bírta a strapát úgy mint rég.

Klárka tehát szigorú, szürke munkásköpenyt öltött magára. Hamar eligazodott azonban a csatlakozók, égők, foglalatok, hosszabbítók, elosztók, alternatív kapcsolók, tömítőszelencék, gipszkartoncsavarok, fakötésű alátétek, elosztódobozok világában, egy idő után már szemre megmondta, melyik csavar hányas. „A 20 mikrofárados kondenzátor most csak 25 lejbe kerül. És a symalen csövet ajánlom inkább, mert az jól tűri, ha ráöntik a betont” – mondta ezt olyan hangsúllyal, hogy a vevő rögtön dupláját vette, mint amennyit eredetileg akart.

Kissné nem értette, hogy férje miért vásárol minden nap fél kiló szeget, holott a garázsba mindjárt be se lehet menni a sok csavartól, szegtől és különböző kütyüktől, Jakabné pedig gyanúsan méregette az urát, amikor az végre az évek óta rosszul működő kapcsolókat kicserélte. A környéken mindenki fűrt, faragott, barkácsolt, gyerekeknek épültek játszóterek, lakások, udvarok szépültek meg, a poros kisvárosból rendezett városka lett.

Mert egy műzsa, a szürke munkásköpenyben is műzsa.

Gyertyalángok

Nagyanyó sürgött-forgott, izgatottan készülődött. „Sütök egy kis almás pitét is, az a Zsolti kedvence. Ma biztos eljönnek a gyerekek is, ilyenkor mindig el szoktak” – mondta félhangosan inkább magának, mint a mellette pipázgató nagyapónak.

„Jöhetnének gyakrabban is” – váltotta fel a szót nagyapó. „Ne zsörtölődj” – csitította nagyanyó. „Ha nem is jönnek, gondolnak ránk gyakran. Tudod te is, nem olyan az élet manapság, mint a mi időnkben. Szegény Juci, reggeltől estig fut, igaz, most nevezték ki aligazgatónak. Aztán Béla a

három gyermek mellett még másodállást is bevállal, csak hogy a mindennapit elő tudja teremteni. Jóskaéknál pedig kettő egyetemen, Lujzika Debrecenben, Gergő Kolozsváron, épp, hogy ünnepekre gyűlnek össze már. A kicsik pedig mekkora huncutok lettek. Épp olyanok mint Jóska. Emlékszel, amikor a napos csibéimet eldugdosta a fiókokba?”

Erre már az öreg is felderült. „Épp Katinka elsőáldozására készültünk. A mindig kutakodó nagynénéd találta meg őket. Ma is emlékszem az arcára” – kacagott, miközben pipájából nagy felhőket eregetett. „De igazad van” – mondta most már ismét komolyan nagyapó. „Más most az élet, mint a mi időnkben. Akkor sem volt könnyű. Most meg más dolgok miatt nem könnyű. De, ahogy tudjuk, segítjük őket”. Nagyanyó hirtelen felkiáltott: „Már jönnek is!”

A család tagjai gyertyákat, mécseseket gyújtottak, csendben imádkoztak. A két kisöreg összebújva kikönyökölt egy felhő szélére, onnan nézték a pislogó fényeket és néhány hópelyhet szórtak legkisebbik unokájuk orra hegyére.

Meditációs gyakorlatok háziasszonyoknak

Előkészületek: gyűjtsünk egy nagy kupac szennyes ruhát. A darabok nagysága legyen változatos, lepedők, ingek, pólók, alsóneműk. Ezeket rakjuk kicsi szekérre, és keressünk egy patakot.

Minél messzebb van az otthonunktól, annál jobb, a friss levegő jót tesz a testnek és léleknek egyaránt. Ne törődjünk a megvető pillantásokkal, tartsunk kitartóan a célunk felé, büszkén biccentsünk ismerőseinknek. Ha elértük a vizet, gyürkőzzünk neki a mosásnak. Lehetőleg hagyományos módon, súlyokkal, a karunk fel-alá mozgatása fejleszti a kar- és hátizmainknak, a csapkodással levezetjük a felgyült feszültséget, a hideg víz pedig felfrissít.

Hazaérve, teregezzük ki a mosott ruhákat, figyelve arra, hogy ne csak feldobigáljuk a szárítóra vagy a két fa közé kifeszített kötélre. Legyen a teregetés külön ceremónia, áhitattal rázzuk a darabokat, simítsunk még egyet-kettőt rajtuk, ha már kiterítettük. Ne türelmetlenkedjünk. Várjuk meg, amíg megszáradnak, addig is nézzünk egyéb házkörüli teendők után.

Ha már megszáradtak, szedjük le. Ne rakjuk el rögtön a szekrénybe, mert most következik a meditáció tulajdonképpeni része. Ezt a gyakorlatot lehetőleg este vagy hétvégén végezzük, ne engedjünk a kísértésnek, hogy a család többi tagjával együtt társasjátékozzunk, tévét nézzünk, netán pihenjünk. Ne feledjük, még ha nem is úgy tűnik, elsősorban önmagunkért tesszük. Vonuljunk el egy olyan helyre, ahol nem zavarnak, állítsuk fel a vasalódeszkát, vegyük elő a vasalót. Ha nincs gőzvasalónk, spricceljük be a vasalódeszkát. Amennyiben mégis ránk-ránknyítanak a családtagok ügyes-bajos dolgaikkal, közzöljük velük, hogy szívesen átadjuk nekik a vasalást. Hatásos – többé nem zaklatnak.

Lehetőleg kapcsoljuk ki a telefonunkat, több okból kifolyólag is...

Koncentráljunk. Az első darabbal kezdjük mindig. Helyezzük a vasalódeszkára, szépen húzzuk végig rajta a forró vasalót. Gyönyörködjünk benne, hogyan lesz a gyűrött anyagból szép sima,

szeretettel hajtogassuk össze. Miközben sorra a vasalódeszkára helyezzük a ruhákat, ágyneműket, gondoljuk át a napunkat, hetünket, mérlegeljük, mit csináltunk jól vagy kevésbé jól, és bocsássunk meg azoknak, akik ellenünk tettek. Ezt követően dédelgessük a terveinket, találjunk ki újakat. Egy idő után érezni fogjuk, ahogy átjár a csí. Van ugyan, aki ezt egyszerű hát- és derékfájásnak nevezi, de mi tudjuk, hogy ez a meditáció velejárója. A kitartásunkat teszi próbára csupán. Ne adjuk fel, megérdemeljük, hogy minden darabot alaposan kivasaljunk.

Ha már megbékéltünk a világgal és önmagunkkal is, szépen pakoljuk el a szekrénybe a vasalt holmit. Levezetésképp pedig üssünk össze egy háromfogásos vacsorát.

Mary Poppins táskája

Három néni ül a padon, pislognak. Engem néznek. Már könyékig a táskában vagyok, átfúrom a kezem a táska tetejére utoljára berakott gyümölcsökön, amelyeket hazafelé szedtem – szőlő szőlő, mosolygó alma, csengő barack –, mélyebbre hatolok, kitapogatom a füzetemet, a pénztárcámat, az esernyőt. Semmi.

Kezembe akadnak a lányom által összeszedett szórólapok, egy krétadarab, a hajpántja, néhány csatt. Már derékig belehajolok a táskába, megtalálom a múltkor keresett rúzsomat, majd egy szintén elvesztettnek hitt fél fülbevalót. De van ott még perecdarab, amelyről leperegtek a szezámmagok, azok egy mélyebb szinten lehetnek. Valahol a műanyag fagyiskanál és a szintén a táska aljára csusszant telefonom mellett. Keresem, de még mindig semmi. Pedig tisztán emlékszem, hogy a bal sarkába dobtam bele, hogy rögtön megtaláljam. Hát nem. Jó hír viszont, hogy megvan a szemüvegtokom.

Nincs mit tenni, kipakolok. Laptop, két könyv – egy könnyebb nyári regény és egy nehezebb téli –, parfüm, fésű, papír zsebkendő, telefontöltő, mérőszalag, kicsi kalapács (sose lehet tudni), néhány papírfecni telefonszámokkal, zakó, cipő, kalaptartó, falitükör, szobanövény...

Ismét alámerülök: egy fél ceruza, ni, a tavaly szedett gesztenyék, tengeri kagylók, egy legófigura felső teste.

Végre! Diadalmasan kapom ki és mutatom a nénik felé a kulcsot, majd kinyitom vele a bejárati ajtó zárját. A nénik pislognak, egyikük alig észrevehetően megcsóválja a fejét. Pedig már megszokhatták volna.

Ez több lett. Maradhat?

„Hogyhogy nincs?” – hüledezett Kissné cekkerét szorongatva, amikor az alacsony, kövérekés elárúsítónő közölte vele, hogy nem tud adni még egy szelet szeretetet sem.

Együttérzés, tisztelet szintén nincs, a beszállító kamion valahol a határnál vesztegel. A lelkesedés, tapintat, őszinteség és tolerancia pedig már régóta hiánycikk. „Megértést is csak ritkán kapunk. Törődést még annyira se. Ha tudná, hány idős ember van feliratkozva a listára, és hány szingli, akik mind csak egy darabka törődést szeretnének! De nem, hónapok óta nem érkezett. Azt mondják, kiszáradtak az ültetvények” – fogta suttogóra mondandója végét.

„Akkor mit tud ajánlani?” – kérdezte úgy Kissné, mint aki zsémbet reggelizett (ami így is volt).

„Van kérem irigységünk, látja, milyen szép sárga? Van friss becsvágyunk, hiúságunk, sóvárgással és birtoklással töltött kapzsiság, van vaskos és ízléstelen humorunk – ízlés szerint – , fagyasztott vagy konzerves alatomosságunk, nagy tételben kicsinyességünk, ott az üvegekben önteltség van, a zsákokban agresszió, illetve kimérős szarkazmus. Ezekben a dobozokban azt hittük elsőre, hogy előzékenység van, de csak hízélgés. Akciós viszont most a magány, és tudom ajánlani a kiváló minőségű pesszimizmusunkat. Van még alázatunk, de avas, senkinek sem kell.

És vannak különböző nézőpontjaink – sorolta egy szuszra. Desszertként ajánlhatok egy kis bosszút, finom édes” – tette hozzá.

„Más nincs? Mi az ott szétszórva a sarokban?” – mutatott néhány bogyóra Kissné. „Azok apró türelmek. Igaz, már jó néhány hónapja kaptuk. De ez is elfogy egyszer” – mondta, mintha csak magának az elárúsítónő.

„Tíz deka iróniát kérek, azzal hátha kihúdom, amíg megérkezik a szállítmány” – mondta reménykedve Kissné. A remény saját készítésű volt, otthon a kamrában sorakozott a borkánokban. Még tavaly ősszel főzte be.

Ki tudja...

Pontban fél hétkor – amikor húztam el a sötétítőt, és rögtön utána odatettem a kávéfőzőt – kopogott el kis körömcipőjében minden nap az ablakom előtt.

Egy ideje figyeltem fel rá. Szigorúan maga elé nézett, olyan volt örökké, mintha arra készülne, hogy a világ nagy problémáit most egyszer s mindenkorra megoldja. Tartása egyenes, picinyke válltáskáját szorosan magához fogta.

A környéken aztán mindenfélét kezdtek beszélni. Volt, aki azt vélte róla tudni, hogy négy gyermekét egyedül nevelő nő, akit, mielőtt elhagyta volna, az ura ütött és vert. Mások azt beszélték, hogy ő hagyta el a családját és szökött meg a szeretőjével, nem nézve az otthon maradt három kislányát. Megint mások úgy hallották, hogy egyedül gondozza és tartja el beteg szüleit és – mindig változó számú – kistestvéreit.

Olyan is akadt, aki bizton állította, hogy valamikor milliárdos volt, de tőzsdei spekulációk miatt elvesztette mindenét, és most kénytelen dolgozni és itt, a lakótelepen panellakásban lakni. De, ha nem is volt milliárdos – tette hozzá az előző mindentudó szintén mindentudó szomszédasszonya – mindenképp jómódú családból származik. „Ő tulajdonképpen egy baronesz, akit kitagadott az

apja” – suttogta a szomszédasszony, és lesve pillantott körbe, mintha attól félne, hogy a gonosz báró haragja rá is lesújt valahonnan.

A leghihetőbb forrásból értesült az is, aki azt állította, hogy a valamikori vőlegényét gyászolja, aki még csak meg sem halt, hanem otthagytá őt egy másik nő miatt. Kolostorba is vonult volna, de az utolsó percben meggondolta magát.

Lehet, hogy boldog családi életet él – mondtam én is egyszer tétován egy, a porolónál való esti lakótelepi tanácskozáson. Azzal sem értem volna el nagyobb döbbenetet, ha bejelentem, hogy én rúgtam be focilabdával a lépcsőházajtó ablakát, vagy hogy én lopkodom le szerre az összes virágot. Szépen felállított elképzeléseiket döntöttem romba egyszeriben. Azóta gyanúsán méregetnek. Hallom és érzem, hogy össze-összesúgnak a hátam mögött, amikor végigmegyek a tömbházak között...

Arca az évek során semmit nem változott. Nem öregedett, noha nem is fiatalodott. Ugyanolyan büszke tartás, mindig előrenéző, szigorú tekintet. Talán csak a kis körömcipője kopott meg, amelyben mindig pontban fél hétkor kopog el az ablakom előtt. Épp, amikor elhúzom a sötétítőt, és rögtön utána odateszem a kávéfőzőt.

Tavasza a szekrényben

Nézem, ahogy a hóvirág integet a jégvirágnak, miközben ülök április havában. Várom, talán úgy, mint még soha eddig.

Elkövetek mindent, csak már jöjjön, átültetem a szobanövényeket, piacon vásárolt, más vidékről hozott tavaszi virágot teszek a vázába, még a Jégvarázs című rajzfilm Legyen hó dalának éneklését is betiltanám a lakásban. Aztán „engem nem érdekel” alapon zsákba teszem a téli cuccokat, és előveszem a tavaszi, nyári ruhákat.

Ki a szekrényből sínadrágok, gypjúpulcsik, töltött dzsekik, vastag kabátok, bundák és derékmelegítő, el veletek prémes csizmák, kötött sapkák, sálak, kesztyűk. Költözzetek be végre a naptár szerint már rég titeket megillető helyre fodros-bodros ruhák, karcsúsított fazonúak vagy lenge, lágy esésű lebernyege, vékony pántos, színes felsők, ejtett vállú pólók, rövid ujjú ingek, fekete toppok, virágmintás és babos szoknyák, szűk rövid és bő hosszúak, könnyű kis tunikák, selymekendők, leheletvékony csipkék, átlátszó muszlinok, tüllök, szatének, klasszikus szabásúak vagy bolondos, textilbe álmodott csodák. Kerüljenek elő a vászon- és lakkcipők, saruk, topánkák, körömcipők, titokzoknik, színes szalmakalapok, napszemüvegek, kis ridikülők, nagy fonott válltáskák. Örömmel nézem a színes, vidám társaságot, természetesen a háttérben vidáman szól a verki hangja.

Majd felhúzom az elől hagyott bakancsomat, és ahogy kilépek az ajtón, összehúzom magamon a – rajtam maradt – télikabátot.

Milyen jó neki!

„Sétálgatunk, sétálgatunk?” – tettem fel a kérdést némiképp irigykedve egyik ismerősömnek az utcán. Mert mit látok? Miközben egy megbeszélésre rohantam, és azt pörgettem végig, hogy aznap még mennyi tennivalóm van, ő kényelmesen sétált a verőfényes napsütésben. Bezzeg, megengedheti magának, hogy hétköznapi délből csak úgy sétálgasson, mert semmi dolga nincs, nyugodtan gyönyörködhet a kertekben pompázó virágokban, amelyekre én csak egy futó pillantást tudok vetni, hallgathatja a madarak énekét, amit én meg sem hallok a saját gondolataimtól. Milyen jó is neki! „Á, sajnós” – hallottam a hátam mögött a válaszát, miközben elsuhantam mellette. „Be van gyulladva a vakbelem, most megyek a patikába kivenni a gyógyszereket. Ha elérek odáig.” Magamban restelkedve kívántam neki jobbulást, majd továbbszáguldottam. Ő pedig sétálgatott tovább, minden megtett lépés kinszenvedés volt számára, úgy érezte, ekkora fájdalmat nem lehet elviselni.

Egy fiatal srác biciklizett vele szembe. „Milyen jó neki” – gondolta a betegünk, hisz ő is nagyon szeretett biciklizni. „Csak úgy biciklizik, szabadon, érzi, ahogy a szél az arcába fúj, és öt perc alatt ott tud lenni a város bármelyik pontján.” Mire ezt kigondolta, és utánafordult, a bicajos srác már el is tűnt a tömbházak között. Talán arra rövidebb, vélte a bicajos. Nemrég hívták fel, hogy a nagymamája rosszul lett, mentővel vitték be a kórházba. A műhelyben, ahol épp dolgozott, kölcsönkérte kollégájától a biciklit, és most inaszakadtából tekert, hogy mihamarabb odaérjen. Sietségében szinte elütött egy kislányt, aki hatalmas iskolástáskával a hátán, maga elé bámulva álldogált egy ház előtt. „Milyen jó neki, nincs még semmi gondja. Boldog gyermekkor, addig jó, amíg iskolába járhat az ember!” A kislány megijedt ugyan, hogy szinte elütötte a biciklis, de eszébe jutott, hogy igazából még jól is jött volna, ha kicsit megsérül. Nem nagyon, csak épp annyira, hogy sajnálják. Akkor talán ügyet sem vetnének arra a szülei, hogy egy otromba négyes éktelenkedik már megint az ellenőrzőjében. Emiatt ácsorog már egy fél órája a kapuban, fél bemenni, nem tudja, hogy mondja el ezt otthon.

Egy tűzpiros autó parkol le nem messze tőle, ajtó kinyílik, magassarkú cipő koppan az utcán, illatfelhőt libbent a szél: elegáns nő száll ki a kormány mögül kis retiküllel, napszemüveggel. „Milyen jó neki, már felnőtt, nem kell beszámoljon a szüleinek a jegyeiről” – bámulta a nőt a kislány. Ő egy röpke mosolyt küldött feléje, majd befordult a sarkon. Idős házaspár jött vele szembe. „Milyen jó nekik, együtt megélni ilyen szép kort” – jutott eszébe a nőnek, és könny szökött a szemébe. Épp a válóperes ügyvédtől jött.

Az idős házaspárt egy fiatalember előzte meg. „Milyen jó neki, valamikor nekem is ilyen ruganyos lépteim voltak” – jutott eszébe az öregnek. Ekkor jöttem én szembe, mert elmaradt a megbeszélés. „Sétálgatunk, sétálgatunk?” – szegezte nekem a kérdést a fiatalember...

Jobb napok

Hatalmas könyvespolcot hozott az angyal, volt is nagy öröm, ujjongtak is az írók, költők, kutatók, illusztrátorok és szerkesztők. Végre levegőhöz jutnak, végre esélyük van megmutatkozni, betöltik sorsukat, nem sötét dobozokban várják a jobb napokat, hiszen ezek a jobb napok most vannak, itt vannak, eljött ez is, végre, végre, végre! Igazi ünnep lesz a január is, és ezután minden hónap, nap! Itt vannak a hosszú téli esték, de jön majd a tomboló tavasz is, a perzselő nyár, amikor jól esik az árnyékban mesélni az Olvasónak, aztán a szelíd őszt, vagy az esős napokat is szerették, mert ilyenkor ők kerülnek előtérbe. Voltak köztük, akik utazni is szerettek, vonatozni, vagy metrózni, ilyenkor mások is érdeklődve pillantgattak rájuk.

Elgémberedtek már a tagjaik a dobozokban, ahol az Olvasó költözése után heteken át várakozni kényszerültek, megunták egymás rigolyáit is így összezárvá, de most már kinyújtózhatnak, felkerülnek az őket megillető helyre, örömmel fordulhatnak a lapjaik, amikor az oldal alján elfogytak a betűk, és mesélhetnek, mesélhetnek, mesélhetnek... A szakácskönyvekben nagy volt a sürgés-forgás, pucolták a zöldséget, csörömpöltek a kondérokkel, húst potyoltak, krémet kavartak, valaki a pincébe futott borért.

Így teltek a napok, nagy izgalomban (még az Ásító inas is fürgén pattant ki az ágyból), a történeteiket ismételtgették magukban, egyesek néha kuncogva az elrejtett poénokon, a kétértelmű utalásokon, amelyekkel összekacsinthat az Olvasóval, mások pedig, noha ismerték már, mégis megrendültek a tragikus befejezéseken. Még éjszaka is sutorogtak, hogy akkor milyen sorrendben, ki hová kerüljön, ki mellé. A színházelméleti kiadványok például a drámakötetek mellé szerettek volna sorakozni, a vastag és magas képzőművészeti albumok külön polcot követeltek maguknak, ahonnan Dalí elfolyó órái is szépen le tudnak nyúlni. Az irodalomelméletesek, mivel a verseskötetek mellett már nem akadt hely, a történelmi és néprajzi könyvekkel szövetkeztek, és elborzadtak a gondolattól is, hogy holmi ponyva- vagy életmódtanácsadó sikerkönyv társaságában mutassák magukat. A kortársak szép, új kabátban a felsőbb polcokra vágytak, jól látható helyre, a klasszikusok – egynémely rongyosan, de egyenes gerinccel – lábfájásra panaszkodva az alsóbb polcokra bicegtek volna, azt tervezve, hogy helyet szorítanak maguk mellett néhány elsőkötetesnek is. Inkább, minthogy valamely száraz, sótanlan szakkönyv untassa őket. Izgatottan porolgatták tehát ruháikat, keménytáblás vagy puhakötéses borítóikat.

Aztán eljött a nagy nap. Az Olvasó válogatás nélkül, méret szerint rakta őket a könyvespolcra, anélkül, hogy bár egyet is kinyitott, netán végigforgatott volna, egykori olvasmányélményeket feleleveníteni, vagy új történetekbe bepillantani. Aztán otthagytá őket, hisz nagyon elfoglalt volt, dolgoznia kellett, pénzt keresni, élni. Csak akkor gondolt rájuk, amikor egy-egy vendége elámult a gazdag könyvtár láttán.

„Olyanok vagyunk, mint otffelejített alma a fán a januári fagyban” – vont le a következtetést A gravitáció nagy könyve egyik szerzője. „Gyönyörködtetjük a szemet, ránk csodálkoznak az arrajárók, talán el is merengenek néhány pillanatig, de aztán rohannak tovább, mert új üzenet érkezett – no, nem az univerzumból, hanem – a telefonjukra, vissza kell kerülni a pörgésbe, nem

gondolkodni, csak rohanni, ezt vonzzák be, és ez lesz belőle” – vette át a szót egy ezotérikus filozófiakötet.

„Ne elégedetlenkedj, mi legalább itt vagyunk. Olyant is hallottam – suttogta egy kalandregény szerkesztője –, hogy lomtalanításkor kidobták!” Ennek hallatán egy lányregény szinte leszédült a polcra. Egy vaskos diétáskönyv kapta el. „Az én előző Olvasóm meghalt, a gyermekei meg akartak szabadulni tőlem, de egy antikváriusnak megesett a szíve rajtam. Onnan mentett meg Ő” – folytatta a rémsztorikat a *Kis művészettörténet* és vágyakozva nézett a képernyőt simogató Olvasóra. „Akiket szeretsz, azokkal foglalkozol” – jegyezte meg meggyőződéssel egy vékonyka Júlia. A két regénnyel arrébb levő Coelho-kötet csak hümmögött, ezúttal nem tudott okosabbat mondani. De más sem szólt többé.

A könyvek szorosan egymás mellé simulva csendben vártak. A könyvespolc pedig éjjelente jobb napokról, hosszú téli estéről és tomboló tavaszról, perzselő nyárról és szelíd, esős ősztől álmodott. Hajnalban, mielőtt a telefon ébresztője megszólalt volna, néha hallani lehetett a szuszogását.

Liget kulturális magazin, 2024. január

Egy átlagos történet

<https://helyorseg.ma/rovat/tarca/peter-beata-egy-atlagos-tortenet>

Az ajándék

<https://helyorseg.ma/rovat/novella/peter-beata-az-ajandek>

Az elfeledettek

<https://helyorseg.ma/rovat/tarca/peter-beata-az-elfeledettek>

Ami késik...

<https://helyorseg.ma/rovat/tarca/peter-beata-ami-kesik>

Viszlát nyár, szevasz ős

<https://liget.ro/letmod/viszlat-nyar-szevasz-osz>

Fohász

<https://liget.ro/studio/gondolatok-egy-hangoskonyvbol-fohasz>

Csoda született

<https://liget.ro/studio/gondolatok-egy-hangoskonyvbol-csoda-szuletett>

Ha a fekete macska kiönti a sót

<https://liget.ro/studio/gondolatok-egy-hangoskonyvbol-ha-a-feke-macska-kionti-a-sot>